

ΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΟΥ ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Θηρῶν μὲν κάρτιστος ἐγὼ, θνατῶν δ' ὄν ἐγὼ νῦν
φρουρῶ, τῷδε τάφῳ λάϊνος ἐμβεβαῶς.

[Ἄλλ' εἰ μὴ θυμὸν γε Λέων ἐμὸν οὖνομά τ' εἶχεν,
οὐκ ἂν ἐγὼ τύμβῳ τῷδ' ἐπέθηκα πόδας].

Τὸ ὡς ἄνω ἐπίγραμμα τῆς Anth. Pal. VII 344 ¹ τὸ ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Σιμωνίδην τὸν Κεῖον παρουσιάζει τὰς κάτωθι δυσκολίας :

α) Τρόπος στίξεως.

β) Ὁρθότης γραφῶν.

γ) Τὰ δύο δίστιχα ἀποτελοῦσιν ἓν ἐνιαῖον ἐπίγραμμα ἢ εἶναι δύο διάφορα καὶ κεχωρισμένα ἀλλήλων ;

δ) Ποῖος ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐπιγράμματος ἐν τῇ ὁλότητί του ἢ ἐνὸς ἐκάστου τῶν διστίχων ;

ε) Εἰς ποῖον Λέοντα ἀναφέρεται ἕκαστον δίστιχον ;

Α) Ὁ Bergk ², ὃν ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐκδοτῶν τῆς Anth. Pal., θέτει κόμμα μετὰ τὸ ῥῆμα φρουρῶ καὶ κάτω στιγμὴν μετὰ τὴν μετοχὴν ἐμβεβαῶς τοῦ 1ου διστίχου.

Ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω παρατηρῶ τὰ κάτωθι :

α) Κατὰ τὴν γνώμην μου τὸ κόμμα μετὰ τὸ ῥῆμα φρουρῶ οὐδόλως εἶναι ἀναγκαῖον, διότι ἡ ἀναφορικὴ πρότασις ἢ διὰ τοῦ ὄν εἰσαγομένη ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ ἐμβεβαῶς τὸ δὲ «τῷδε τάφῳ . . . ἐμβεβαῶς» ἀναφέρεται εἰς τὸ «ἐγὼ νῦν φρουρῶ» καὶ ὡς ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως οὐδόλως πρέπει νὰ χωρισθῇ διὰ κόμματος.

β) Ὁ Hiller ³ μετὰ τὸ ἐμβεβαῶς θέτει ἄνω στιγμὴν καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου πολὺ ὀρθῶς, διότι ἄφ' ἐνὸς μὲν τὰ δύο δίστιχα, ὡς ἀποτελοῦντα ἐνιαῖον ἐπίγραμμα, ἔχουσιν ἐσωτερικὴν νοηματικὴν σύνδεσιν, ἄφ' ἐτέρου δὲ διότι τὸ ἀλλὰ ⁴ λαμβάνεται εἰς τὴν ἀρχὴν περιόδου μετὰ τὴν σημασίαν τοῦ ἐξ ἀντιθέτου μόνον κατόπιν ἀρνητικῆς ἢ ἐρωτηματικῆς προτάσεως.

1) Fr. Dübner : Epigrammatum anthologia Palatina' ἔκδοσις Didot. Parisiis 1871.

2) Theod. Berk : Poetae Lyrici Graeci t. III Lipsiae 1878, σελίς 426, Notes τοῦ ἐπιγράμματος 110.

3) Ed Hiller : Anthologia Lyrica ἔκδοσ. Lipsiae 1897 Ἐπίγραμμα 110 (169) σελίς 256.

4) Ἀχιλ. Τζάρτζανος : Συντακτικὸν τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης' Ἐκδοσις ΟΕΣΒ 1940 παραγρ 132 σημείωσις α.

Β) Τὰ χειρόγραφα Μ (Marcianus) καὶ Ρ (Palatinus) ἔχουσι τὴν γραφὴν *λαῖνω*, ἀλλ' ὁ Meineke ¹, ὃν ἠκολούθησαν καὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἐκδότες τῆς Anth. Pal., ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ λήμματος L ὅπερ γράφει «εἰς Λέοντά τινα, ὃν ἐφρούρει λέων μαρμάρινος», εἰσήγαγε τὴν γραφὴν *λάινος*, ἣν σημειωτέον παρέχει καὶ ὁ κῶδιξ Α (Augustanus). Ἡ διόρθωσις τοῦ *λαῖνω* εἰς *λάινος* δὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι δικαιολογεῖται πλήρως, 1) διότι ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἴχομεν πολλὰ εἶδη τάφων ² ἀπὸ δὲ τοῦ Η'. αἰῶνος οἱ νεκροὶ ἀπετίθεντο ἐνίοτε ἐντὸς πηλίνων ἢ λιθίνων ἢ καὶ μαρμαρίνων λαρνάκων, τῶν σαρκοφάγων καλουμένων, καὶ ἐπειδὴ οἱ τάφοι καὶ κατὰ τοὺς Μυκηναϊκοὺς καὶ κατὰ τοὺς Ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ἐνδελεχῶν φροντίδων τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος διὰ λόγους θρησκευτικoὺς ἅμα καὶ συναισθηματικoὺς, εἶναι πιθανὸν ἐδῶ ὁ Σιμωνίδης νὰ ἤθελε νὰ καθορίσῃ σαφέστερον τὴν ὕλην ἐξ ἧς ἦτο κατασκευασμένος ὁ τάφος τοῦ Λεωνίδου· 2) διότι τὸ *λάϊνος* ³ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ χρησιμοποιεῖται ἤδη ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου πρὸς δήλωσιν τῆς ὕλης ἐξ ἧς ἦτο κατασκευασμένη ἡ ὁδὸς (Ἰλ. I 404, Ὀδ. Θ 80) ὁ χιτῶν (Ἰλ. Μ. 177) τὸ μνημα (Εὐρ. Ἡλ. 328) ὁ τάφος (Εὐρ. Ἑλέν. 962) τὸ τείχισμα (Εὐρ. Ἡρ. Μαιν. 1096) οἱ θριγκοὶ (Εὐρ. Ἡλ. 1150 αἱ κρηπίδες (Εὐρ. Ἴφ. ἐν Τ. 907) κλπ. Τοῦτο ὅμως σημαίνει ὅτι εἶναι λίαν δυσχερὲς νὰ διακρίνη τις μετὰ βεβαιότητος, ἐν τῷ ὡς ἄνω ἐπιγράμματι, ἐὰν πρόκειται περὶ *λαῖνου* τάφου ἢ *λαῖνου λέοντος* καὶ μάλιστα ὅταν τὰ ὡς ἄνω δύο δίστιχα θεωρῆ τις ὡς μὴ ἀνήκοντα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπίγραμμα, ὡς ἐνιοὶ τῶν φιλολόγων πιστεύουσι.

Βεβαίως τὸ *ἐπέθηκα πόδας* τοῦ 4ου στίχου καθιστᾷ περισσότερον ὀρθὴν τὴν διόρθωσιν τοῦ *λαῖνω* εἰς *λάινος*, ἥτις ὅμως διόρθωσις τυγχάνει τὰ μέγιστα ἐπιτυχῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως μετρικῆς ⁴, διότι ἔχομεν : φουρῶ | τῷδε τά | φῶ || *λάινος* | ἐμβεβα | ὡς.

Ὁ Hartung ⁵ ἔγραψε *θυμόν τε* ἀντὶ τοῦ *θυμόν γε*, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη ἀρμόζει περισσότερον μόνον εἰς τὴν γραφὴν τοῦ Πλανούδη ⁶, ὡς *δνομ'* τὴν ex conjectura manifesta προερχομένην ἀντὶ τῆς ἐπικρατησάσης γραφῆς *οὔνομά τ'* τοῦ κώδικος Ρ (Palatinus).

Ὁ Stadtm ⁷ ἔγραψε *φωτῶν* ἀντὶ *θνατῶν* ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ. Ἡ διόρθωσις αὕτη, καίτοι δὲν προσκρούει εἰς τὸ μέτρον, ἐν τούτοις οὐδὲν εἶναι ἀναγ-

1) Pierre Waltz : Anthologie Grecque ἐκδοσις «Les belles Lettres» Paris 1960 T. IV σελ. 3—52 καὶ 290.

2) Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἑγκυκλοπαιδεῖα Πυρσοῦ Τόμος 22ος, λήμμα τάφος, σελὶς 830, στήλη 3η.

3) a) Lidell Scott : Μέγα λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, Τόμος 3ος, λήμμα *λάινος*. ἐκδοσις Σιδέρη b) James T. Allen and Gabriel Italic : «A concordance to Euripides» ἐκδοσις Cambridge University Press 1954· λήμμα *λάινος*.

4) P. Masqueray : Traité de métrique Grecque· Paris 1899.

5) Theod. Bergk : ἐνθ' ἄνωτέρω.

6) Theod. Bergk : ἐνθ' ἄνωτέρω.

7) J. M. Edmonds : «Lyra Graeca». Ἐκδοσις Harvard University Press 1958 T. Βος. σελὶς 364.

καία, διότι τὰ χειρόγραφα οὐδεμίαν διαφωνίαν ἐν προκειμένῳ παρουσιάζουσι.

Γ) Ὡς πρὸς τὸ τρίτον πρόβλημα οἱ φιλόλογοι εἶναι διηρημένοι ¹. Οὕτως οἱ Hueius, Brunck, Jacobs, Boissonade, Saumaisse, Reiske, Dübner, Hiller, Boas, Sitzler θεωροῦσι τὸ ἐπίγραμμα ὡς ἐνιαῖον προσθέτοντες καὶ τὸ δεύτερον δίστιχον εἰς τὸ πρῶτον. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς αὐτοὺς οἱ Schneidewin, Meineke, Bergk, Stadtmüller καὶ Hauvette διακρίνουσι δύο δίστιχα ἐντελῶς διάφορα ἀλλήλων στηριζόμενοι εἰς τὸν Παλατινὸν Κώδικα (Codex Palatinus) τὸν περιλαμβάνοντα 754 ἐπιτύμβια ἐπιγράμματα. Ὁ κώδιξ οὗτος (P) ἐν δευτέρᾳ χειρὶ - C - καὶ δὴ ἐν τῇ φά παρέχει ἀριθμὸν τινα ἐπιγραμμάτων μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸ 2ον δίστιχον τοῦ ὡς ἄνω ἐπιγράμματος, ἕπερ σημειωτέον εὐρίσκεται εἰς τὴν βᾶσιν τῆς ἰδίας σελίδος μὲ τὸ 1ον δίστιχον καὶ μετὰ τὸ ἐπίγραμμα 350 γεγραμμένον manu correctrice ² (=διὰ χειρὸς διορθωτικῆς) μετὰ τοῦ λήμματος : «Κ α λ λ ι μ ά χ ο υ εἰς Λέοντά τινα, ὃν λέων ἐπὶ τοῦ λάρνακος ἔσκεπε λίθινος».

Σημειωτέον ὅτι τὰ δύο ταῦτα δίστιχα παρὰ Πλανούδη καὶ Iriart ³ «Continuo se excipiunt» τὸ δὲ δεύτερον δίστιχον χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ Πλανούδη ὡς ἄδηλον. Ὁ Bergk μάλιστα «Cancellis saepsit alterum distichon» ⁴ ὁ δὲ Walz ⁵ κατατάσσει μὲν τὸ δεύτερον δίστιχον εἰς τὰ ἐπιγράμματα τοῦ Καλλιμάχου, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου ἐντὸς ἀγκυλῶν, λόγῳ σοβαρῶν ἀμφιβολιῶν.

Δ) Διὰ τὸ 1ον δίστιχον οἱ Meineke ⁶ καὶ O. Schneider ἀκολουθοῦντες τὸν Πλανούδην ἔχουσι τὴν γνώμην ὅτι εἶναι γνήσιον ἐπίγραμμα τοῦ Σιμωνίδου. Τὴν γνώμην ταύτην ἀκολουθοῦσι πάντες οἱ φιλόλογοι καὶ αὐτὸς ὁ Bergk ⁷ ὅστις γράφει «Prioris epigrammatis paradosis incerta nam videtur in vetere anthologio tam Simonidis quam Callimachi adscriptum fuisse, sed Simonidis nomen aliqua ex parte confirmat lemma proximi Ep. Anth. VII. 345· οἱ δὲ Σιμωνίδου, cuius auctorem Aeschryonem Samium esse testificatur Athenaeus».

Ὁ Γάλλος φιλόλογος A. Hauvette ⁸ διαφωνῶν γράφει :

«Toutefois il ne s'ensuit pas que les deux distiques soient contemporains ; nous pensons au contraire, avec Schneidewin et Bergk, que le second a été composé assez longtemps après le premier . . . mais elle n'est pas de Simonide, ni du Ve siècle, et elle n'a jamais été gravée sur un tombeau».

Ἡ γνώμη ὅμως αὐτῆ τοῦ Hauvette δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, διότι ἡ μετὰ τινος βαρύτητος ἐπανάληψις τοῦ ἐγὼ εἰς τὸν πρῶτον στίχον, ἥτις διὰ τὸν Γάλλον φιλόλογον Hauvette ἀποτελεῖ «Une légère tache», τοῦναντίον εἶναι μία

1) Pierre Waltz : ἐνθ' ἄνωτέρω.

2) Theod. Bergk : ἐνθ' ἄνωτέρω.

3) Amédée Hauvette : de l'authenticité des épigrammes de Simonide Paris 1896.
*Ἐπίγραμμα 23 σελίδες 73—75.

4) Theod. Bergk : ἐνθ' ἄνωτέρω.

5) Pierre Waltz : ἐνθ' ἄνωτέρω.

6) A. Hauvette : ἐνθ' ἄνωτέρω.

7) Theod. Bergk : ἐνθ' ἄνωτέρω.

8) A. Hauvette : ἐνθ' ἄνωτέρω.

ἀπόδειξις τῆς κατὰ βραχυλογικὸν τρόπον συγκρίσεως τῆς δυνάμεως τοῦ λέοντος καὶ τοῦ Λεωνίδου, ἥτις λόγῳ τοῦ μέτρου ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἐπιρρήματος ν ὕ ν ἀφ' ἐτέρου ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποφευχθῆ.

Ὡς πρὸς τὸ δευτερον δίστιχον τὸ πρόβλημα τῆς γνησιότητος εἶναι δυσχερές, διότι σαφῶς ὁ κῶδιξ (P) διὰ manu correctrice (C) τὸ ἀποδίδει εἰς τὸν Καλλιμάχον, ὁ δὲ Πλανούδης χαρακτηρίζει τοῦτο ὡς ἀδηλον. Οἱ Meineke ὁμοῦ καὶ O. Schneider ¹, ἐνῶ τὸ πρῶτον δίστιχον θεωροῦσιν ὡς ἔργον τοῦ Σιμωνίδου, τὸ 2ον δίστιχον τὸ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Καλλιμάχον, ἀλλ' ὁ Bergk διαφωνῶν γράφει: «Neque debebant Meineke et Schneider alterum Callimacho vindicare, quod recte apud Planudem ἀδηλον inscribitur, utrumque carmen ad Leontem aliquem referendum est, ut lemmata indicant». Ὁ Bergk ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ 2ου διστίχου λέγει ὅτι ἐτέθη «Ut aenigma quod videbatur postgenitis expediret, quemadmodum alias quoque ab aliena manu epigrammatis additis sunt versiculi, quos a Callimacho plane alienos apparet» καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 2 ὑποσημειώσει προσθέτει «Etiam in lapidibus antiquis passim eiusmodi additamenta deprehendimus, denique librarii idem ausi sunt, velut in vita Aristotelis novissima duo trimetri contumeliosi leguntur, quos describens librarius adiecit ἀναφάβητος οὕτως στιχογράφος κλπ». Πρὸς τοὺς Schneidewin καὶ Bergk συμφωνῶν καὶ ὁ Hauvette ² γράφει ὅτι «Le second a été composé assez longtemps après le premier. Celui - ci, en effet, offre à lui seul une signification très précise ; Il devait servir d' Épitaphe à un héros dont la tombe portait comme symbole un lion. De telles sépultures n' étaient pas rares, nous le savons, quelque fût le nom des personnages ainsi honorés. Le second distique a donc été ajouté par quelque amateur de basse époque, qui, ne sachant pas à qui se rapportaient les deux premiers vers, y a vu surtout un jeu de mots, une espèce d' énigme sur le nom de Λέων ; c'est le jeu de mots qu'il a voulu expliquer dans deux vers qui, non seulement ont une médiocre valeur littéraire, mais qui contiennent en outre une affirmation contraire à la vérité».

E) Διαφωνία ὡσαύτως ὑπάρχει μεταξὺ τῶν φιλολόγων καὶ ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ ὀνόματος Λέων τῶν δύο διστίχων καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐὰν ἀναφέρεται τὸ πρῶτον δίστιχον εἰς τὸν λίθινον λέοντα τῶν Θερμοπυλῶν ἢ ἄλλον τινα λέοντα ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματείᾳ.

Ὁ Schneidewin ³ πιστεύει ὅτι τὸ α' δίστιχον ἀναφέρεται εἰς τὸν λίθινον λέοντα τῶν Θερμοπυλῶν, δι' ὃν ὁ Ἡρόδοτος ⁴ ἡμᾶς πληροφορεῖ ὅτι «ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσόδῳ, ὅκου νῦν ὁ λίθινος λέων ἐστηκεν ἐπὶ Λεωνίδῃ».

Ὁ Bergk θέτων ὑπὸ ἀμφιβολίαν τὴν γνώμην τοῦ Schneidewin γράφει «sed huic monumento, quod videtur Herodoti demum saeculo excitatum esse, titulum

1) Theod. Bergk : ἐνθ' ἀνωτέρω.

2) A. Hauvette : ἐνθ' ἀνωτέρω.

3) Theod. Bergk : ἐνθ' ἀνωτέρω.

4) Ἡρόδοτος : VII 225.

subscriptum fuisse non est verisimile» και στηριζόμενος εις την πληροφοριαν του περιγηγοῦ Πausανίου ¹ καθ' ην «δοκοῦσι δὲ οἱ Σπαρτιᾶται μοι ποιήσιν και ἔπαινον τὸν ἀπ' αὐτῆς ἤκιστα ἀνθρώπων θαυμάσαι. Ὅτι γὰρ μὴ τῇ Κυνίσῃ τὸ ἐπίγραμμα ἐποίησεν ὅστις δὴ, και ἔτι πρότερον Πausανία τὸ ἐπὶ τῷ τρίποδι Σιμωνίδης τῷ ἀνατεθέντι ἐς Δελφούς, ἄλλο γε παρ' ἀνδρὸς ποιητοῦ Λακεδαιμονίων τοῖς βασιλεῦσιν οὐδὲν ἔστιν εἰς μνήμην» γράφει «Itaque carmen Simonidi abrogandum et demonstrativis poematis foret adscribendum, quem ad modum Lolii Bassi Anth. VII 243 (ἦν δι' ἔσορῆς ἐπ' ἐμεῦ ἰοβόστρυχον εἰκόνα θηρός, ἔννεπε τοῦ ταγοῦ μνήμα Λεωνίδεω) : Sed eius generis speciem haudquaquam prae se fert». Κατὰ τὸν Bergk ² ἀναφέρεται εἰς τὸν Λέοντα τῆς Τροιζῆνος δι' ὃν ὁ Ἡρόδοτος ³ πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι «Τὴν μὲν δὴ Τροιζηνίην, τῆς ἤρχε Πηρηξῖνος, αὐτίκα αἰρέουσι ἐπισπόμενοι οἱ βάρβαροι· και ἔπειτα τῶν ἐπιβατέων αὐτῆς τὸν καλλιστεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τὴν πρόρην τῆς νηὸς ἔσφαζαν, διαδέξιν ποιούμενοι τὸν εἶλον τῶν Ἑλλήνων πρῶτον και κάλλιστον· τῷ δὲ σφαιασθέντι τούτῳ οὖνομα ἦν Λέων· τάχα δ' ἂν τι και τοῦ οὐνόματος ἐπαύροιτο».

Τόσον ὅμως ἡ περὶ τοῦ λέοντος τῶν Θερμοπυλῶν γνώμη τοῦ Schneidewin ὅσον και ἡ περὶ τοῦ Λέοντος τῆς Τροιζῆνος γνώμη τοῦ Bergk οὐδόλως εὐσταθοῦσι διὰ τοὺς κάτωθι λόγους· 1) διότι τι ἐκώλυε τοὺς Σπαρτιάτας νὰ τιμήσουν δημοσίως τὸν Λεωνίδα ἀπὸ τὴν ἐπαύριον τῆς νίκης ;

2) διότι πληροφοροῦμεθα μὲν ἀπὸ τὸν Πausανίαν ὅτι «ἄλλο γε παρ' ἀνδρὸς ποιητοῦ Λακεδαιμονίων τοῖς βασιλεῦσιν οὐδὲν ἔστιν ἐς μνήμην» ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρμόζῃ τοιοῦτος ἔπαινος εἰς τὸν αἰχμάλωτον τῆς Τροιζῆνος, τὸν ἄνευ μάχης σφαγέντα και μάλιστα ἐπιλεγέντα ὡς ἐξιλαστήριον θῦμα διὰ τὴν ὠραιότητά του (τὸν καλλιστεύοντα) ;

3) διότι εἰς τοιοῦτος ἔπαινος θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρμόζῃ εἰς τὸν Λεωνίδα ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον Ταγὸν νεκρὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Κατὰ τὸν Hauvette ⁴ τὸ δίστιχον ἀναφέρεται εἰς τὸν Λεωνίδα εἰς ὃν «elle convient mieux qu' à tout autre».

Ἐπομένως ἀπορριπτέα πρέπει νὰ θεωρηθῇ και ἡ γνώμη ὅτι τὸ δίστιχον ἀναφέρεται εἰς τὸν Λέοντα τῆς Σαλαμῖνος τὸν ἐκτελεσθέντα ὑπὸ τῶν 30 και δι' ὃν ὁ Σωκράτης παρίσταται ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος γραφείῃ Ἀπολογία λέγων : «Ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο οἱ τριάκονα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμῖνιον, ἔν' ἀποθάνοι» ⁵. Ἡ γνώμη ὡσαύτως ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸν πάππον τοῦ Λεωνίδου

1) Πausανίου Λακωνικά Βιβλ. III κεφ. 8 παρ. 2.

2) Theod. Bergk : ἐνθ' ἀνωτέρω.

3) Ἡρόδοτος : VII 189.

4) A. Hauvette : ἐνθ' ἀνωτέρω.

5) Πλάτωνος Ἀπολογία Σωκράτους 32c. πρβλ. Ξενοφ. Ἑλληνικά Β. 3, 21 Λυσίας κατὰ Ἐρατοσθένους 77. Θουκυδίδης, 8. 23. 1. 55, 1. 73. 3.

Λέοντα τὸν Εὐκράτους, δι' ὃν ὁ σχολιαστὴς ¹ τοῦ Πausανίου πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι «γράφεται δὲ λέων θηρῶν κράτιστος, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ Εὐκράτους Λακεδαιμόνιοι προσέπταισαν ἐν τῷ πρὸς Τεγεάτας πολέμῳ· ἐπὶ Ἀναξανδρίδου μέντοι τοῦ Λέοντος ἐπικρατέστεροι Τεγεατῶν ἐγένοντο τῷ πολέμῳ· ὃν δὲ τρόπον Πausανίας ἐν τοῖς Λακωνικοῖς ἱστορεῖ», δὲν εὐσταθεῖ διότι ὡς γράφει ὁ Boissonade ², «Ipsis quae allegat Pausania verbis scholiastes refutatur, cum rex ille leo male adversus Tegeatas rem gesserit». Καὶ τὰ 2ον δίστιχον, καίτοι ὁ Hauvette ³ πιστεύει ὅτι εἶναι «Un jeu de mots, une espèce d'énigme sur le nom de Λέων» ἐν τούτοις οὐδὲν κωλύει νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸν Λεωνίδα, διότι ὑπάρχει τὸ οὐσιαστικὸν λέων εἰς τὸ ὄνομά του, ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὸ οὐσιαστικὸν ἵππος εἰς τὸ Φειδιππίδης, δι' ὃ ὁ Στρεψιάδης ἐν ταῖς Νεφέλαις ⁴ τοῦ Ἀριστοφάνους παρίσταται λέγων :

κῆ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τοῦνομα,
Ἐάνθιππον ἢ Χαίριππον ἢ Καλλιππίδην·
ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου ἴτιθέμην Φειδωνίδην.
Τέως μὲν οὖν ἐκρινόμεθ'· εἶτα τῷ χρόνῳ
κοινῇ· ξυνέβημεν ἀθέμεθα Φειδιππίδην.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Λέων ⁵ ὡς φύλαξ τοῦ τάφου καὶ σύμβολον ἀνδρείας εἶναι θέμα γλυπτικόν, ὅπερ ὑπάρχει εἰς πλεῖστα ἐπιγράμματα, ὡς εἶναι τὸ 426 (VII βιβλίον Anth. Pal) ἐπίγραμμα τοῦ Ἀντιπάτρου διὰ τὸν 6ον στίχον τοῦ ὁποίου τὸ λῆμμα -L- γράφει τὰ ἐξῆς : «Εἷς τινα υἱὸν Θεοδώρου, οὐτινος ἐπὶ τῷ τάφῳ σύμβολον ἴστατο λέων» ⁶.

---

1) Fr. Dübner : ἐνθ' ἄνωτέρῳ, σελίς 457 Notes τοῦ ἐπιγράμματος 344. στήλη A, στίχος 15.

2) Fr. Dübner : ἐνθ' ἄνωτέρῳ, σελίς 457 στήλη A, στίχος 21.

3) A. Hauvette : ἐνθ' ἄνωτέρῳ.

4) Ἀριστοφάνους Νεφέλαι : παρ. 60—65.

5) Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία Πυρσοῦ Τόμος 16ος λῆμμα Λέων.

6) Fr. Dübner : ἐνθ' ἄνωτέρῳ. Ἐπίγραμμα 426 καὶ Notes σελίδος 468.